

Titel: Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 13

Citation: "Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 13", i *Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72*, Kanneworff, 1772, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-4_002-shoot-workid4_002_013.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

193

Fortegnelsen over alle udkomne Skrifter, siden

Trykfriheden.

Anden Aargang, 13. Stykke.

No. 156.

Dankpredigt über die dem Könige

und seinem Volke erzeigte Hülfe. Gottes auf Befehl des Königs am 4ten Sonntage nach Neujahr in der deutschen Petri-Kirche gehalten und zum Druck gegeben von D. Balthasar Münter Kopenh. 1772. Gedruckt bey P. H. Höecke, und zu verkauffen bey dem Ober-Gräber Sr. Willatz No. 177. in der St. Petri Straße für 12 Schilling, groß 2 1/2 Bogen.

2

194

Ns. 157.

Doct. Münters, Pastor ved den tydske

St. Petri Kirke i Kiøbenhavn Taksigelses Prædiken paa 4de Søndag efter Nye-Aar & c. Af det Tydske oversat og trykt hos Høecke, hvor den og selges for 8 Skil., 2 Ark i 8vo.

Den Høyærværdige Forfatter begynder sin Prædiken med de korte, men meget betydelige Samtaler, som JESUS i Evangelio holder med den Spedalske og Hovedsmanden. Han viser den store Tillid til JESUM, som disse Nødlidende yttre i deres Tale, og den uformodentlig hastige Hielp, som de fik. Herfra gaaer han strax over til de store Begivenheder, i hvilke vores Stat nyelig erfarede den Højestes Hielp, han gjør en Sammenligning, og erindrer Tilhørerne om deres Taknemmeligheds Pligt. Derpaa gaaer og siden hele Talen ud. H. H. viser, Den herlige

Hielp, som Gud har ladet os vederfare; nemlig 1. Hvorledes han har bevist os den, og 2. Hvorledes vi skal takke ham derfor. Meget tydelig og rørende (uden høye Sving, hvilket vi og ønskede,) forestiller Taleren den store Elendighed, som allerede trykkede, og den langt større,

3

195 som kiendeligen nærmede sig til os: han grunder sin Forestilling paa de sikkerste og haandgribeligste Beviser, og blander den med lærerige Erindringer. Saaledes svarer og det øvrige til de Tanker, som man i Forvejen kan gjøre sig om en Prædiken fra D. Münter, hvis Veltalenheds Gaver ere noksom bekendte og berømte. Gierne læse vi og da denne Prædiken paa Dansk: men ugierne see vi den at være falden i en Oversætters Hænder, paa hvis lumpene Skiødesløshed (eller maaskee Dumhed) der vel neppe kan gives et klarere Beviis, end dette følgende Sted af Originalen og Oversættelsen tilhobeføyet. „Daß Gott kein ganzes Volk, unter welchem so viele fromme, gerechte, wohlthätige Menschen leben, der Wollust, dem Eigennutze, dem Ehrgeitz einiger niedrigen Knechte des Lasters aufopfern würde, das fiel uns oft ein, das beruhigte uns von einem Tage zum andern!“, Sid. 19. „At Gud ey vilde opofre et Folk, iblant hvilke saa mange fromme, retfærdige og velgiørende Mennisker leve, til nogle nederdrægtige Slaver af Laster. Deres Vellyst, Egennytte og Ærgierrighed, det faldt os ofte ind, det tilfredsstillede os fra en Dag til den anden!“, Sid. 16.

4

196 No. 158.

Die richtige Freude der Christen über die göttliche Vergeltung des Bösen. Eine Predigt am 4ten Sonntage nach Neujahr, als einem an Ihrer königl. Majestät zu einer öffentlichen Danksagung für besondere Wohlthaten der Vorsehung verordnetem Tage vor hem Könige und dem königl. Herrschaften in der Christiansburger Schloßkirche, gehalten von H. I. Janson. Koph. 1772. Gedruckt und zu verkaufen den P. H. Höecke für 8 Schil. 2 Bog. 8vo.

Rom. 12, 19. Aftensangs - Texten gav Forsat, en gandske beqvem Anledning til at tale om Christenes rette Glæde, som de føle, naar Gud betaler det Onde.

At den straffende Retfærdighed nødvendigen henhører til Guds Fuldkommenheder, at den og ofte maa vise sig i det Ondes Giengieldelse her i Verden; at, naar dette skeer, vores Glæde ikke skal være hadefuld over deres Fald og Ulykke, som have forurettet os, men skiønsom paa Guds Gierninger, forestilles i Indgangen. Derpaa forklarer H. H. denne rette Glæde af sin tredobbelte Grund. 1. Det Ondes Forstyrrelse

5

197

selv. 2. Den retfærdige Sags og dens Tilhængeres Redning. 3. Den Forbedring i det Hele (nemlig Nation, Land, menneskelige Selskab, —) til hvilken gives Haab ved saadan en Giengieldelse.

Sandt nok! lidt mindre Abstraction, lidt mindre poetiske Udtryk kunde Tilhørerne have været vel tiende med. — Ellers efter vore Tanker udmerker sig særdeles det ønske for Kongen fra Sid. 25 til 29.

No. 159.

Hærrens visse Hevn Guds Folk til Advarsel og Trøst. Forestillet i en Prædiken til Aftensang i St. Nicolai Kirke paa den 4de Søndag efter Nytaar 1772. Efter begjæring ved Trykken udgiven og Fordelen, som maatte blive derved til St. Nicolai Sogns Fattige af Jørgen Østrup nederst Capellan ved Kirken. Kiøbh., trykt hos H. J. Graae, og selges hos Over-Graver Riis ved bemelte Kirke for 10 Skil. 2 1/2 Ark 8vo.

Hr. Ø. har valgt samme Text af Epistelen, som Hr. I. (i foreg. No.) men taget den i Titlen angivne Hoved-Lærdom, hvori han betragter I. herrens Visse Hevn.

6

198 2. Guds Folk til Advarsel og Trøst.

Ved at vise af 5 Mos. B. 32, 35. Hvorledes herrens Hevn kommer, forbereder H. b. Tilhørerne til Hoved-Lærdommens Betragtning. Nogle af Textens Ord forklarer Forf. paa en Maade, som vel giver Anledning til meget gode Tanker, men den exegetiske nøyagtighed synes at lide derved. Saaledes, at ved herren i Texten forstaaes i Særdeleshed Jesus Christus; Sid. 13. at Hevn i Særdeleshed synes at skee for de

ved Vold undertrykte, og til Guds

Børns Frelse (Luc. 18, 7. 8.) S. 22. Et Ord kan i en eller anden Sammenhæng synes at faae en mere eller mindre indskrænket Bemærkelse: men da denne kan have sin Grund i Sammenhængen og andre tilføjede Ord, saa kan man ikke retteligen kalde den dette Ords Bemærkelse, og man maa være varsom i at anbringe den paa andre Steder, Hvor der maaskee ikke ere ligesaa gyldige Aarsager. Et par Steder have vi i sær lagt Merke til, om hvilke vi og lige frem vil meddele vore Tanker S. 11. siger Prædikanten: „ Da skulde de Tienere, ja de Tienere, der før ikke kiendte JEsu, staae færdige til at efterkomme hans Befalning,„ o. s. v. For saavidt disse Ord have Hensigt

7

199

til den evangeliske Historie Joh. 2. ere de vel ikke saa aldeles rigtige: men, som allegoriske betragtede, forekomme de os visseligen! anstødelige. — De Beviser, som han anfører S. 24. f. for den Begyndelse, som var skeet til at trykke Præste-Standen, ere saadanne, at man maatte ønske, at de enten gandske vare blevne borte, eller dog i det mindste vare blevne fremsatte i saadan Skikkelse og Forbindelse med andre

vigtigere, at Sagen selv ikke skulde blive mistænkelig for den Fornuftigtænkende, eller den Enfoldige styrkes i sine urigtige Forestillinger. Er da Klædedragten saa vigtig, at et anslag eller Rygte om dens Forandring spaaede saa meget Ont for Præste-Standen? Om denne Forandring endog skede, hvad stor Skade var det da vel for Standen? Derfor nægte vi ikke, at saadan en Forandring jo kunde efter Tider, Omstændigheder og den menige Mands Fordomme være betænkelig. Men man bør ikke styrke Hoben, som forglemmer, Religionens sande Væsen, og imidlertid med en overdreven Hengivenhed skatterer det, som falder i sandserne. Er denne gierning da saa skræksom, at bruge en Stue, som tilforn har været bestemt for Guds Tieneste, til at helbrede Sygdomme udi; lad dem endog være de fæleste og

8

200 Have de skiendigste Aarsager? Mon Huset æret Religionen, eller Religionen Huset? Og er det en nødvendig Følge, at de Syge miste deres aandelige Pleye, fordi de miste deres Kirke? Hvo kan, uden Frygt for at fælde en ubillig Dom, sige, at Ligegyldighed og Foragt mod Religionen har været aarsag til denne Indretning paa Pleye-Huset? Ligeledes kan vi heller ikke see, at Vaysen-Husets Forandring og dets Kirkes Tillukkelse ere saa bedrøvelige Spor af Religionens eller Geistlighedens Undertrykkelse (S. 24.) — Vi havde meget mere at erindre; men vi maa holde op, og spare paa Rummet. Stilen er just ikke den behageligste (s. Ex. S. 10. 11.) og Meningernes Afdeling ved de sædvanlige Tegn er nok saa uordentlig, som i Hr. Provst hees Prædiken (No. 148. 12 Styk.)

No. 160.

I. A. C. Ode über Dannemarks Errettung den 17 Jänner 1772. Zum Druck gegeben von B. Copenhagen gedruckt mit Möllers Schriften. 1/2 Bogen Gr. 4to.

Det Monsomme Publikum vil gandske vist erkiende sig Hr. B. meget forbunden, fordi han Har befordret sin Vens Ode til Tryk-

9

201

ken. hvo læser ikke med henrykkende Fornøjelse en Ode, som er sin Forfattere og sit Navn saa værdig, som denne! hvo af Christian den Syvendes retskafne Undersaattere, som veed at sætte Priis saavel paa en cramers sine Geist, som paa hans ædle Hierte, vil ikke laane et begiærligt øre til hans Sang om Dannemarks Frelse! Uagtet vores indskrænkede Rum, maae vi dog fornøye Læseren med odens smukke Begyndelse:

„ Ich freue mich nicht deines Falls Der du nun liegst; auch nicht des Wiederhalls

Vom Hohnfroloclen der Erlösten.

Er fleucht vor mir vorbey! ich freue mich Nur, daß Religion und Tugend sich Erquicken und einander trösten!

Gott sieht das Frevlen wohl, und rachets

doch!

O komm und sichts! zerbrochen ist das

Joch,

Zerbrochen seine Sklavenketten! „

No. 161.

Erindringer ved den veldømmendes

Kritik over Subms Moraler. af den

10

202

Giennemlæsende Kbenh. 1772. Trykt, og bekommes hos Stein for 8 Skil. 2 1/2 Ark 4to.

Nu veed Folk, at den veldømmende er ingen anden, og vigtigere Person, end Msr. Galimatias, som sammenlappede Evaes Natklokke; (see No. 57.) kun at han har en anden Maske paa, som nu syntes ham meest fordeelagtig. Skade! at han blev røbet. I sit Hiertes Beklemmelse ønsker han sig maaskee paa Kysten af Guinea. Dog! de i hans Hoved omstreifende Phantasier holde vel Modet stivt i Ham. Og o mægtigste Midas! bær du nogen Kierlighed for denne Musernes Vantrivning, da styrk Ham, ved et kraftigt øyekast, at

Undseelse ikke skal bemestre sig ham! — Efter en liden munter Fortale følger et Berømmelses-Vers til den veldømmende, som er ret artig og fuldt af bidende Ironie. I samme Tone ere og mange af Erindringerne, der have Skikkelse af korte Anmerkninger til visse Steder i V. Kritik. I Begyndelsen ere de vel korte og kun som en Tabelle over de Steder, som den giennemlæsende har lagt Merke til: men siden blive de længere, og behageligere. Allene i den sidste Erindring om Orthographien, skeer V. Uret; men kun i Henseende til

11

203

nogle faa Ord. Hvor god end denne af vaskelse er, saa vil dog vel de fleste med os tvivle om, at den kan Helbrede en b**ch.

No. 162.

Mahomets Fetter. Første Tome. Ved Br. Kiøbenhavn 1772. Findes tilkiøbs paa Børsen i No. 11-13. hos Rothes Arvinger og Proft. Den anden Tome følger med uden særskilt Titel-Blad og Side-Tal. 17 Ark i 8vo. koster 2 Mk. 8 ß.

Det er ikke for Bogens rare Dyds Skyld, altsaa ikke heller enten til Oversætterens Roes eller Forlæggernes Aftræk paa den, at vi anmelde den snarere end en Mængde andre lumpne Skrifter, som i Henseende til deres Indhold og Udgivelses Tid, kan gjøre den Rangen stridig. Men det er vores Pligt betimeligen at advare, i sær de smukke Læserinder og unge Mandfolk, for en liderlig Roman, ved hvis Læsning de maae blive undseelige, om de Have mindste Smule af Dyd. Det er ikke nok, at Lysthavende kan faae den franske Original, og den tydske Oversættelse paa vore Boglader: ney! en nedrig Vindelyst skaffer os ogsaa den paa Dansk, Stod det til os, vilde vi paa Dydens

12

204

og gode Sæders Vegne tilveyebringe denne Oversættelses Befordrere en afpasset Belønning: at for Exempel Oversetteren og Forleggeren, som vel parrede Folk, gjorde en Times Tid Parade for Pælen ved gammel Strand, og toge imod Strand-Matronernes overflødige Velsignelser. Dette er ellers ikke det første Stykke af den Smag, som tiener Bogladen No. II-13. til Prydelse: Celadon og Cloris, en Fortælling, gjorde Begyndelsen, (see forrige Aarg. No. 160. S. 151.) Og derpaa skal Publikum fornøyes med en forløben Skole-Drengs Historie, fuld af de skiændigste Handlinger med tyrkiske Fruentimmer. — For Hr. Profs og hans Lige (ikke for ærekiære og retsindige Boghandlere) fremfættte vi følgende Problem. Er en Boghandler en Maskine, hvis Drivehiul er Gevinsten, eller et dumt Fæe, eller et fornuftigt Menneske, hos hvilken man kan fordre Sædeligheds

No. 163.

Apollions eller den store Drages Fald

efter de guddommelige Loves uforanderlige Bestemmelse. Trykt hos R. Thiele, og selges sammesteds for 4 Skil., 1 Ark i 8vo.

13

205 Titelen lover noget stort, og et langt Motto taget af Seneka forbereder Læseren til vigtige Ting at høre. Men denne smigrende Forventning taber sig, førend man kommer til Ende med den første Side. Alt hvad man faaer at mætte sin Nysgierighed med, bestaaer i nogle usammenhængende Betænkninger, som den 17de Jan. meget naturlig har kundet foranledige hos enhver, end og lidet tænkende. Vi ville lade Forf. og enhver more sig med slige Tanker; thi der er just intet ondt eller uanstændigt i dem, men hvorfor vil man sætte Publikum i unyttig Bekostning.

No. 164.

Et Mærkværdigt Brev til Grev Struensee fra hans Moder. Kiøbenh. 1772., Trykt og selges hos Thiele for 4 Skil. i Ark 8vo.

Moderens Brev er vist nok skrevet af samme Forfat. som Faderens. Det eneste, hvori man kunde troe, at han har iagttaget en Slags Sandsynlighed, er, at tankerne mange Steder ere slettere; (ja tossede) men maaskee og at F. i ald Oprigtighed har fulgt sin egen Tænkemaade. De Smerter, Mode-

14

206 ren følede i hendes Frugtsommelighed, vare efter hendes Mening Forvarseler om Sønnens-Ugudelighed

— Sid. 5. En jammerlig Aarsag angiver hun Sid. 7. hvorfor den Hellig-Aands Virkning har bedre Indpas hos ugudelige Folkes Børn, end hos gudfrygtiges. Hun yttre en Formodning, S. 14. — At Str. Afholdenhed er bleven forlokket — m. m. Nu fattes vi, at en for sin Pung omhyggelig Bogtrykker som snarest vil forhielpe os til at lære Originalen, ligesom af Faderens Brev. No. 165. Et underligt Syn, seer i Luften d. 14 Jan. 1772. Nordenfields i Norge i Trondhiems Stift tæt ved Vardehuus, af en Norsk Bonde, navnlig Tølle Olsen, og af ham selv berettet. Kiøbh., trykt og selges hos L. Svare for 4 Skil., 1 Ark i 8vo. Hvis dette Syn var bleven bekendtgiort d. 14 Jan. kunde det været underligt nok — men nu saa lange efter d. 17 Jan. betyder det slet intet: Ney! — vi forundre os i ingen Henseende over det. Dog! artigt nok, at vore Tidens Syner skrive sig

15

207 gierne fra Norge. Men vi kan troe: det er Forf. lige meget, hvor han faaer Synet fra, naar han kun derved kan see Penge!

No. 166.

Sorgens Skrift eller en oprigtig Undersaatters Følelser ved Erindringen af Kong Christian den Syvendes naadige Villie, Dronning Juliana Marias velsignede Arbeyde og Prins Fredrichs forenede Kræfter til at udføre den vigtige Plan, som Forsynet havde bestemt over det saa lykkelige Norden. Kiøbh. 1772., trykt hos M. Hallager og selges hos Mad. Kannevorf i Silkegaden for 4 Skil., 1 Ark i 8vo.

Læseren maa ikke undre over denne Titels Vidtløftighed; thi Forfatteren har denne Gang ikkuns sat sig for at skrive et Titel-Blad. — Resten er et aabenbare Ran af Hr. E. B — gs afbrudte Tanker: og denne Tanke gier, at vi læse dem her med lige saa stor Væmmelse, som paa deres eget Sted med Fornøjelse. — Men hvad om Forfat. havde leveret os sine egne Tanker! uden Tvivl havde de bekommet os lige saa ilde. —

16

208

En Ækelhed er da lige saa god, som en anden.

No. 167.

Nye- og Siæle-Bodernes, samt Vartovs-Matroners

retmæssige og ivrige Harme over Græverne Struensee og Brandt og deres Complot, samt alle deres Vota, samlede til at fælde Dom over dem. Khavn 1772. Trykt, og sælges hos P. H. Høecke for 2 Skil. 1/2 Ark i 8vo.

No. 168.

Grev Struensees Begrædelse over hans

begangne Synder, og hans sidste Samtale med sine fortroelige Venner. Synges som: De Røvere vilde at stjæle gaae osv. Trykt og bekommes hos R. Thiele for s Skil. 1½ Ark i 8vo.

Den første, saavel som den sidste af disse Piecer, indeholde net op, hvad man paa got Dansk kalder Kiærlinge-Sladder.